# І Книга Макавеїв 3

Успішна боротьба проти Аполлонія та Серона 1-26; рішення володаря Антіоха 27-37; палка молитва до неба 38-60

1 Замість нього став Юда, син його, що звався Макавей.

2 Усі його брати й усі, що були пристали до його батька, йому допомагали й провадили з радістю ізраїльську війну.

3 Він поширив свого народу славу, надягнув, неначе велетень, на себе броню, оперезався військовою зброєю і розпочав війну, щоб захистити мечем табір.

4 У своїх подвигах на лева був схожий, неначе левеня, що рикає на здобич.

5 Гнав беззаконних, розшукуючи скрізь їх, палив гнобителів свого народу.

6 Присіли беззаконні, його налякавшись; усі, що коїли неправду, настрахались, бо через нього прийшла воля.

7 Він засмутив чимало царів, своїми подвигами звеселив Якова. Пам'ять про нього буде повік благословенна.

8 Він пробіг через усі міста Юдеї і винищив з неї нечестивих, відвернув гнів від Ізраїля.

9 Слава про нього рознеслась аж на край світу, і згуртував він пропащих.

10 Аполлоній зібрав поганські народи й велике військо в Самарії, щоб іти війною на Ізраїля.

11 Довідався про це Юда й, виступивши проти нього, розбив його та вбив. Чимало полягло смертельно поранені, а решта втекла.

12 Забрано в них здобич, а меч Аполлонія взяв Юда й воював ним увесь свій вік.

13 Серон, вождь сирійського війська, почувши, що Юда зібрав велику ватагу вірних йому й готових воювати,

14 сказав: "Зроблю собі ім'я й прославлюся у царстві. Тож піду проти Юди і проти його прибічників, що зневажають царський наказ."

15 І приєднавсь до нього великий загін нечестивих, і двигнувся з ним, щоб помститись на синах Ізраїля.

16 Коли він підійшов був аж до виходу Беторону, вийшов йому навпроти Юда з маленьким військом.

17 Коли юдеї побачили табір, що насувався їм назустріч, сказали до Юди: "І як нам, яких так мало, воювати проти такої безлічі страшної? Нам, що охляли, нічого не ївши сьогодні?"

18 Юда ж відрік: «Легко й малому війську захопити в руки велике; для неба все одно врятувати багатьма чи кількома,

19 бо перемога на війні не в безмежнім війську, а в силі, що походить з неба.

20 Вони йдуть на нас, повні зухвальства й беззаконня, щоб вигубити нас разом із жінками нашими й дітьми та щоб з нас здерти здобич,
21 а ми воюємо за життя наше й за наші установи.
22 Сам Бог їх знищить перед нами, тож ви їх не бійтесь.»
23 Ледве скінчив він говорити, то кинувсь на них зненацька, і Серон із військом були розбиті.
24 Юдеї гналися за ними від Беторону вділ аж до рівнини, і полягло з них близько 800 чоловік, а решта втекла у край Філістимлянський.
25 Тоді поширився страх перед Юдою та його братами, і жах охопив довколишні народи.
26 Слава про нього дійшла аж до царя, народи ж тільки й говорили про битви Юди.
27 Аж як почув цар Антіох про ті події, розлютився вельми й звелів зібрати всі сили свого царства в одне премогутнє військо.
28 Він відчинив свою скарбницю й видав військам платню на рік, наказавши їм бути готовими на всякий випадок.
29 Та побачив він, що грошей у скарбниці стало бракувати та що податки у краї зменшились із-за неладу та злиднів, що постали у краї, бо знищені були закони, що були споконвіку,
30 тож і злякався, що не матиме змоги, як то нераз уже бувало, робити видатки на дарунки, які перед тим щедрою рукою роздавав більше, ніж попередники його, царі.
31 Вельми отяжіла його душа, й задумав він піти у Персію, щоб набрати податків з країв і зібрати силу грошей.
32 Він залишив Лісія, славного мужа з Царського роду, над державними справами від річки Ефрату до границь Єгипту,
33 та щоб опікувавсь і його сином Антіохом, аж поки сам не повернеться,
34 і передав йому половину свого війська та слонів, наказавши про всі свої наміри щодо мешканців Єрусалиму та Юдеї,
35 а саме: вислати проти них військо, щоб знищити та згладити силу Ізраїля й тих, що зостались у Єрусалимі, викоренивши й пам'ять про них у тому місці,
36 та поселити чужоземців по цілому їхньому краї і роздати їм у спадщину їхні землі.
37 Узяв цар із собою половину війська, що було зосталось, і вирушив з Антіохії, столиці свого царства, року 147; він переправився через Ефрат-ріку і проходив через горішні краї.
38 Лісій вибрав Птолемея, сина Дорімена, Ніканора й Горгія, великих мужів із царських друзів,
39 і вислав з ними 40 000 чоловік та 7000 кінноти, щоб за царським наказом ішли спустошити землю Юди.
40 Двигнувшися з усім військом, отаборились вони біля Емаусу на рівнині.

41 Почувши про них, купці краю набрали силу срібла, золота й кайданів та й прийшли в табір, щоб купити як рабів синів Ізраїля. До них пристав загін сирійців та чужоземців.
42 Побачив Юда і його брати, що становище погіршилось і що ворожі війська розташувались на їхній землі. Довідались вони також і про царський наказ, щоб цілковито винищити їхній народ,
43 і сказав кожен до свого ближнього: "Підіймім народ наш з його занепаду, воюймо за наш народ і за його святиню."
44 Скликано збори, щоб приготуватись до битви, щоб молитись і просити ласки й милосердя.
45 Єрусалим був безлюдний, мов пустиня. Ніхто з його дітей не входив, і не виходив. Храм був потоптаний ногами. Чужинці - у твердині, що стала житлом для народів. Радість у Якова однято, сопілка з гарфою замовкли.
46 Вони зібрались і пішли у Масифу, навпроти Єрусалиму, бо у Масифі було колись місце молитви для Ізраїля.
47 Постили того дня і, надягнувши волосяниці та посипавши попелом собі голову, роздерли на собі одежу.
48 Розгорнули книгу Закону, щоб звидіти те, що погани у своїх бовванів питають;
49 принесли й священичі одежі, первоплоди й десятини; привели назореїв, що виконали час своїх обітниць,
50 і закликали голосно до неба: «Що нам чинити з цими, куди їх відвести?
51 Твоя святиня потоптана й сплюгавлена, твої священики засмучені й прибиті.
52 І ось погани змовились на нас, щоб звести нас із світу; ти знаєш, що вони кують на нас.
53 І як нам проти них устоятись, якщо ти нам не допоможеш?»
54 І засурмили й закричали вголос.
55 Після того Юда настановив начальників народу: тисяцьких, сотників, п'ятдесятників та десятників,
56 і сказав тим, що будували хату, що недавно одружились, що посадили виноградники, а й боягузам, щоб кожен з них повертавсь додому, за законом.
57 І рушив табір і розташувався на південь від Емаусу.
58 Тоді Юда сказав: «Озбройтесь і будьте відважні, будьте готові на завтра рано до бою проти цих поган, які змовилися проти нас, щоб знищити нас і храм наш,
59 бо ліпше нам у бою вмерти, ніж споглядати на злидні нашого народу й нашої святині.
60 Яка б не була воля неба, нехай вона станеться.»